

MÁRI

Újabb dokumentumok Kovács Mária festőművész életútjához!

Kovács Mária 1883. augusztus 16-án iparoscsaládban született. Csak három elemi iskolai osztályt végzett, mert édesapja, Kovács István kőművesmester halála után édesanyja cselédnek szegődte el. Sorsa 1904-ben jobbra fordult, amikor Tornyai János festőművész háztartási alkalmazottja lett. Tornyai hatására Mária is festeni kezdett. Először titokban, majd pártfogója ösztönzésére vállalta a nyilvánosságot. 1910-ben Vásárhelyen, egy évvel később Budapesten, a Művészek Házában rendeztek kiállítást Mária műveiből. Mária művészetének stílusát nehéz meghatározni. Ami biztos, hogy őstehetségnek számított, és mint ilyen, a kor kiváló művészeitől, Tornyain kívül Endre Bélától, Rudnay Gyulától is ellette a festészet, mint művészet fontosabb szabályait. Művei között csendéletek szerepelnek a leggyakrabban.

1934. november 19-én Budapesten, a Nemzeti Szalonban a Magyar Őstehetségek Kiállításán, tíz alkotó, köztük Mária képviselte magát huszonhat művével. Tornyai 1936-ban bekövetkezett halála után a feledés veszélye fenyegette. Újabb mentorai, Galyasi Miklós és Kiss Lajos néprajztudós biztatták, hogy folytassa festői munkásságát.

1960-tól kezdve kiállításokon, a Vásárhelyi Őszi Tárlatokon szerepelt műveivel. 1963-tól tagja a Képzőművészeti Alapnak. 1968-ban, hat évtizedes művészi pályájának elismeréseként megkapta a Tornyai Emlékplakettet. 1977. január 19-én hunyt el Hódmezővásárhelyen.

Kovács Mária (1883-1977) életéről és művészi tevékenységéről Fülöp Erzsébet képzőművész, tanár publikált egy kiválóan elkészített feldolgozást 2003-ban. Az életrajzzal kapcsolatban nemrég előkerült egy fontos dokumentum. A hosszú élete során rendkívül sokat szenvedő és nélkülöző festőművészre felfigyelt a fővárosban élő Kiss Lajos (1881-1965) vásárhelyi kötődésű Kossuth-díjas néprajztudós, aki 1960 januárjában saját, illetve három országos, sőt Európa-hírű tudós és művész, Barcsay Jenő (1900-1988) festőművész, Lyka Károly (1869-1965) művészettörténész, valamint László Gyula régészprofesszor támogató aláírásával ellátott levelet küldött Vas Imréhez (1923-1969), „Hódmezővásárhelyi Tanácsának művészetszerető elnökéhez”. A levélben javasolták Vasnak, hogy Kovács Mária műveiből önálló kiállítást rendezzenek, másrészt felvetették a Tornyai Emlékplakett odaítélését az idős művésznő számára.

A kérés egyik fele teljesült. 1960 őszén létrejött Kovács Mária önálló kiállítása a Medgyessyteremben. Szóban László Gyula, írásban Kiss Lajos méltatta. Ami a Tornyai-díj odaítélését illeti, ez csak nyolc év múlva, 1968-ban valósult meg. A város első embere ekkor már Sajti Imre volt.

A levél borítékja nem maradt fenn, így a feladó pontos címét egyelőre homály fedi. Csak – a művésznővel való évtizedes munkakapcsolat miatt – valószínűsíthető, hogy Kiss Lajos a feladó. Ennek ellenére fontos forrás, mert valószínűleg Kovács Mária (aki nem tudott a levélről) ennek köszönhetően menekült meg az elfeledettségtől. A hatvanas években szinte minden őszi tárlaton szerepeltek alkotásai, belépett a Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Alapjába, magánszemélyek és intézmények is vásároltak festményeiből.

Forrás:

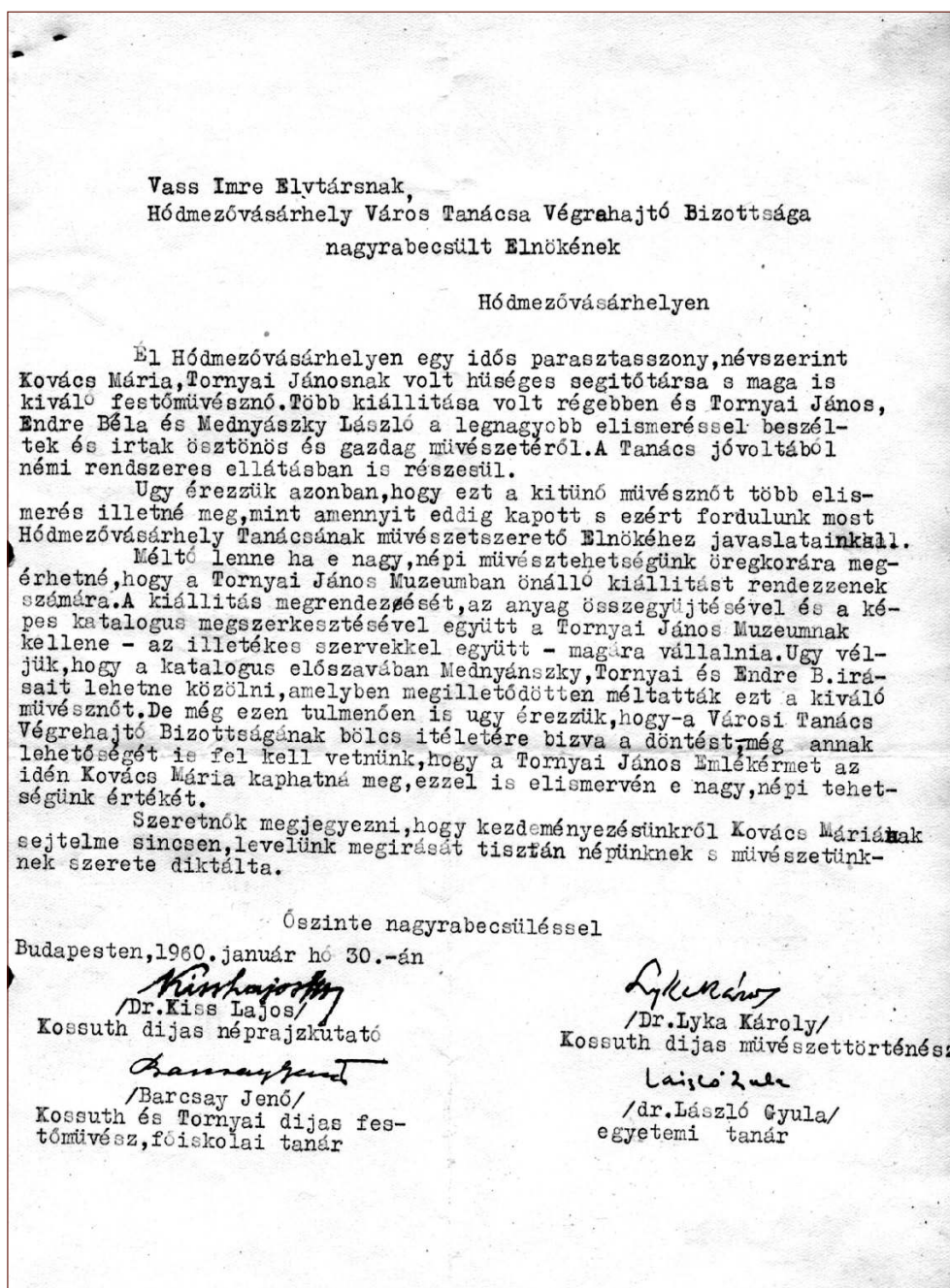
Csongrád Megyei Levéltár Hódmezővásárhelyi Levéltára Vas Imre vb-elnök iratgyűjteménye

Irodalom:

Fülöp Erzsébet: Mária. Kovács Mária (1883-1977). Hódmezővásárhely, 2003

Dömötör János: A vásárhelyi őszi tárlatok plakettel, díjjal, munkajutalommal elismert művészei 1954-2007 = A Hódmezővásárhelyi Szeremlei Társaság évkönyve 2007. Hódmezővásárhely-Budapest, 2008. 373-390.

Presztóczy Zoltán

Fotók: Szenti Tibor. Retus: dr. Spissák Lajos

SZENTI TIBOR: MÁRI ALKOTÁS KÖZBEN — A DOHÁNY UTCAI HÁZBAN